

RANKING AUDYTORÓW SPOŁEK GIEŁDOWYCH

WWW.PARKIET.COM | e-mail: redakcja@parkiet.com

piątek–niedziela, 19–21 kwietnia 2024 | > dodatek specjalny

RANKING „PARKIETU”

Wiemy, które firmy audytorskie rozdają karty na giełdzie

Liczba audytorów badających sprawozdania spółek z GPW systematycznie spada. Czołówkę nadal tworzą firmy z grona tzw. wielkiej czwórki. Ale z coraz większymi sukcesami rywalizują z nimi także Grant Thornton, BDO, UHY ECA i PKF Consult.

FOT. W. KOMPALA

KATARZYNA KUCHARCZYK

Na rynku głównym warszawskiej giełdy jest notowanych 410 spółek o łącznej wartości przekraczającej 1,5 bln zł. Dodatkowe niemal 360 firm jest na rynku alternatywnym NewConnect. Jak co roku sprawdzamy, którzy audytorzy przodują w badaniu ich sprawozdań finansowych. Po dwóch latach, z taką samą kolejnością na podium, w 2024 r. zaszły przetasowania.

Rankingowe rozszady

W latach 2022–2023 pierwsze było PwC, a za nim plasowały się EY i KPMG. Teraz PwC obroniło pozycję lidera, natomiast KPMG dogoniło firmę EY i ex aequo mają drugie miejsce. W efekcie na podium awansował Grant Thornton, wskakując z zeszłorocznego czwartego miejsca na trzecie. Jeszcze większy skok odnotowało BDO: w zeszłym roku było szóste, a teraz zajęło pozycję numer cztery. W 2023 r. przybyło mu liczne grono giełdowych klientów.

Na piątym miejscu jest UHY ECA, a na szóstym PKF Consult, który odnotował wyraźny awans z miejsca dziewiątego. W pierwszej dziesiątce są też: Deloitte, Mazars, KPW oraz Moore Polska.

Jeśli policzylibyśmy udziały, bazując na poszczególnych kategoriach, to pod względem przychodów i aktywów badanych firm prym zdecydowanie wzięła wielka czwórka, czyli PwC, EY, KPMG i Deloitte. Ale pod względem liczby przebadanych spółek błyszczą audytorzy średniej wielkości na czele z UHY ECA.

JZP, czyli jednostki zainteresowania publicznego (m.in. spółki giełdowe), to szczególnie atrakcyjny segment klientów.

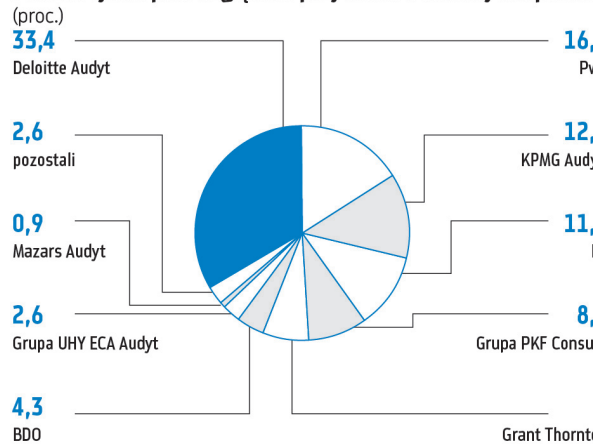
– Jest on bardzo atrakcyjny i jednocześnie najtrudniejszy. Stanowi dla każdej firmy audytorskiej wyzwanie. Dotyczy to przede wszystkim konieczności

Ranking audytorów spółek giełdowych

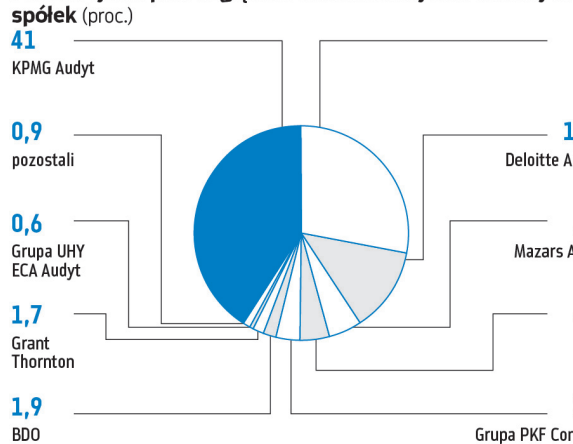
Poz. 2024	Poz. 2023	Audytor	Punkty	Przychody badanych spółek (mln zł)	Wartość badanych spółek (mln zł)
1.	1.	PwC, Warszawa	25,5	200 074	178 966
2.	2.	EY Polska, Warszawa	24,3	141 665	59 230
2.	3.	KPMG, Warszawa	24,3	155 486	123 294
3.	4.	Grant Thornton, Poznań	23,1	85 714	22 915
4.	6.	BDO, Warszawa	22,5	53 561	25 613
5.	5.	Grupa UHY ECA, Kraków	21,9	32 587	10 467
6.	9.	Grupa PKF Consult, Warszawa	21,2	107 051	61 504
7.	7.	Deloitte Audyt, Warszawa	19,6	411 630	173 002
8.	8.	Mazars w Polsce, Warszawa	19,5	11 234	17 343
9.	10.	Grupa KPW, Łódź	17,3	5 346	4 637
10.	12.	MOORE Polska, Warszawa	16,6	2 708	1 846
11.	11.	Misters Audytor Adviser, Warszawa	16,4	4 276	1 273
12.	18.	Grupa CSWP, Warszawa	13,1	1 090	1 008
12.	13.	4Audytor, Poznań	13,1	1 704	834
13.	15.	Nexia PRO Audit, Kraków	12,4	3 937	1 737
14.	14.	KPFK dr Piotr Rojek, Katowice	12,3	1 785	735
15.	16.	B-Think Audit, Poznań	11,7	489	819
16.	18.	Firma Audytorska INTERFIN, Kraków	11,1	701	513
17.	17.	Grupa HLB Poland, Wrocław	10,6	3 487	752
18.	23.	Crowe Polska, Warszawa	8,8	1 992	593
19.		BGGM Audyt, Warszawa	7,7	3 084	762
20.	22.	Grupa Gumułka, Katowice	6,7	419	369
21.	24.	Ecovis Poland, Warszawa	5,9	99	178
22.	20.	WBS Audyt, Warszawa	5,3	656	191
23.	23.	ECDP Audyt, Katowice	5,0	373	337
24.	26.	AMZ, Kraków	4,5	296	15
25.	28.	Primefields, Katowice	3,9	125	45

Źródło: wyliczenia własne

Podział rynku pod względem przychodów badanych spółek (proc.)

Podział rynku pod względem wartości aktywów badanych spółek (proc.)

źródło: firmy, obliczenia własne

źródło: firmy, obliczenia własne

ści posiadania odpowiednich kompetencji, i to nie tylko audytorskich, ale też podatkowych, prawnych oraz z zakresu szeroko rozumianego biznesu – mówi Jan Letkiewicz, partner zarządzający w Grant Thornton. Jest to też wyzwanie związane z dysponowaniem odpowiednimi zespołami oraz z wdrożeniem i utrzymaniem wewnętrznego systemu zarządzania ryzykiem. Co w zamian za porządzenie sobie z tymi wyzwaniami otrzymuje audytor? – Satisfakcję z pracy z największymi organizacjami biznesowymi w Polsce, ale oczywiście też odpowiednie do wysiłku wynagrodzenie. Z każdym rokiem mniej firm audytorskich podejmuje te wyzwania pomimo korzyści z badania JZP – mówi Letkiewicz.

Statystyki to potwierdzają: zgodnie z ostatnim dostępnym sprawozdaniem Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego z monitorowania rynku za rok 2022 nastąpił spadek liczby firm audytorskich badających JZP aż o 13 proc.

– Jest to segment atrakcyjny raczej wyłącznie dla większych firm audytorskich, które są w stanie zapewnić wysoką jakość i sprostać wymogom regulacyjnym. Widoczne jest zacieranie się różnic między największymi firmami (wielka czwórka) a tzw. challenger firms z pierwszej dziesiątki – mówi Małgorzata Pek-Kocik, partner w dziale audyt & advisory Mazars Polska.

Praktyka pokazuje, że wielka czwórka obsługuje głównie największe spółki, w tym wchodzące w skład WIG20. Ale nie jest to regułą, o czym świadczy symboliczna zmiana audytora największej krajowej spółki: Orleń. Wcześniej był nim Deloitte, ale w związku z zawirowaniami związanymi z decyzją PANA (nałożyła na Deloitte trzyletni zakaz badania sprawozdań w związku z GetBackiem; sąd wstrzymał wykonanie tej decyzji) Orleń zmienił audytora. Nowym został Mazars.

Presja narasta

Branża sygnalizuje, że segment JZP staje się coraz bardziej problematyczny i mniej

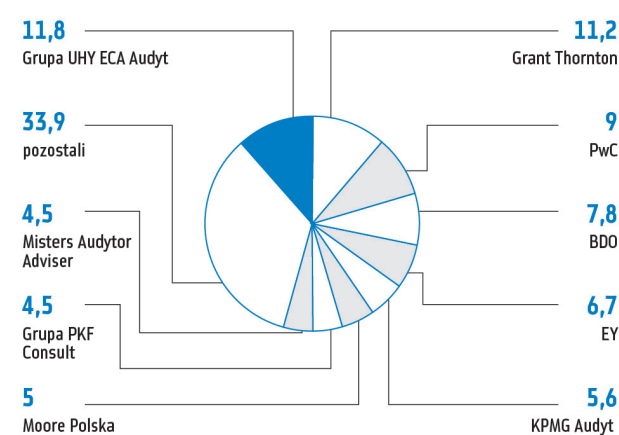

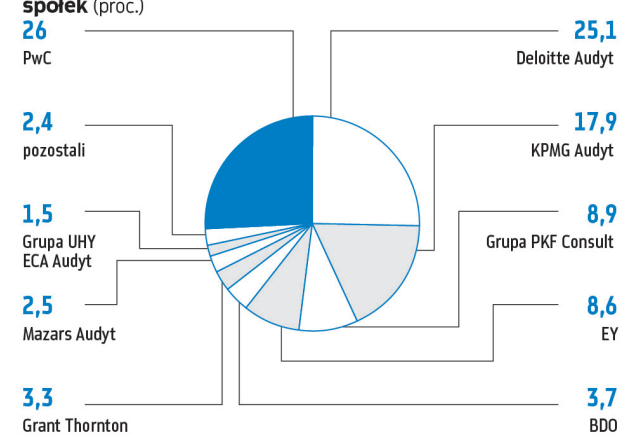
atrakcyjny dla audytorów również ze względu na szczególny nadzór PANA nad tymi badaniami. Z jednej strony podjęcie PANA nie powinno dziwić: przeciętne bieglice rewidentów zdają sobie świetnie sprawę, że badając JZP, biorą na siebie szczególną odpowiedzialność wobec inwestorów.

Mamy tego pełną świadomość. Jednak część firm wyczuje się z badania JZP, a wpływ na to ma głównie charakter procedur kontrolnych, które polegają na sprawdzeniu w istocie urzędniczy sposób kompletności udokumentowania przeprowadzonych procedur badania. Niezależnie od ich wpływu na wydaną opinię – mówi Lidia Skudławska, partner zarządzający Moore Polska, partner zarządzający Moore Polska. Dodaje, że środowisko biegłych rewidentów odczytuje również ostatnio podpisane porozumienie pomiędzy PANA a Komisją Nadzoru Finansowego jako kolejną chęć wzmocnienia nadzoru nad zawodem i de facto znalezienia kozła ofiarnego odpowiadającego za jakość sprawozdań finansowych.

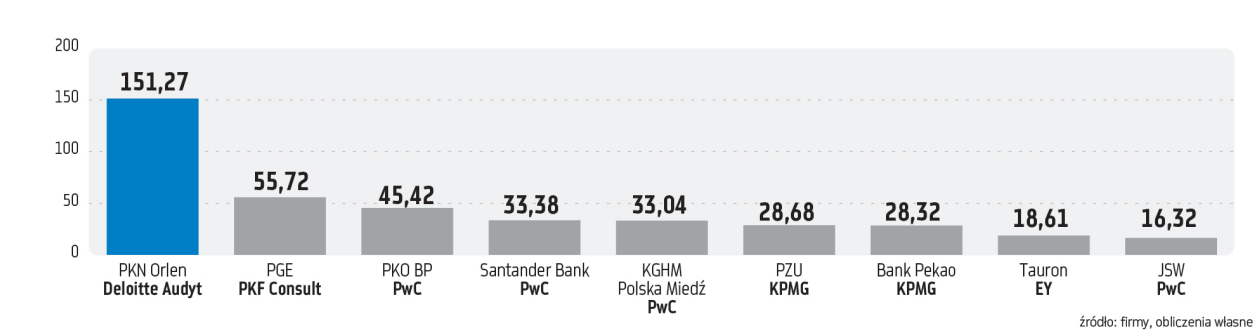
Podział rynku pod względem liczby badanych spółek (proc.)

Podział rynku pod względem wartości księgowej badanych spółek (proc.)

Audytory największych firm z GPW, wartość księgowa (mld zł)

Metodologia rankingów

W rankingu audytorów spółek giełdowych „Parkietu” uwzględnione zostały następujące parametry:

- liczba badanych spółek – z wagą 35 proc.
- liczba badanych podwójnych sprawozdań (skonsolidowane i jednostkowe) – waga 5 proc.
- łączna wartość aktywów badanych spółek – waga 15 proc.
- łączna wartość przychodów badanych spółek – waga 10 proc.
- rynkowa wartość badanych spółek – waga 10 proc.
- przychody firmy z tytułu badania sprawozdań finansowych spółek giełdowych (na podstawie ankiety) – waga 20 proc.

W zestawieniu bierzemy pod uwagę firmy audytorskie, które przebadaly raporty przynajmniej dwóch spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych według stanu na 31 grudnia 2023 r.

Uwzględnione zostały dane spółek za 2023 r., a w przypadku ich braku najnowsze opublikowane dane za cztery kolejne kwartały (dane narastające). Z kolei ranking firm audytorskich „Rzeczpospolitej” powstaje na podstawie ankiet.

- Uwzględniamy w nim osiem kryteriów:
- przychody stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru w 2023 r. – z wagą 20 proc.
- przychody z wykonania innych

usług atestacyjnych, które nie stanowią podstawy naliczenia opłaty z tytułu nadzoru – waga 5 proc.

- przychody z jednostek zainteresowania publicznego (JZP) stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru w 2023 r. – waga 10 proc.
- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r. (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 20 proc.
- liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r. w JZP (obligatoryjnych i fakultatywnych) – waga 5 proc.
- przeciętna cena czynności rewizji finansowej – waga 10 proc.
- liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami zgłoszonych do PANA – waga 20 proc.
- zatrudnieni przy audycie – waga 10 proc.

– Nie uchylamy się od odpowiedzialności za naszą pracę. Ale nie jesteśmy jedyną stroną, która ma wpływ na jakość i rzetelność sprawozdań finansowych. Nie można pominąć roli zarządów, komitetów audytu i nadzoru finansowego – podsumowuje przedstawicielka Moore Polska.

PANA zobowiązała się do przekazywania KNF informacji dotyczących nieprawidłowości opisanych w raportach z przeprowadzonych kontroli. Będą także przekazywane informacje o wszczęciu i wynikach postępowań prowadzonych wobec podmiotów wykonujących audyt oraz o postępowaniach dyscyplinarnych. Z kolei KNF zobowiązała się do przekazywania informacji o działaniach wpływających na pracę firm audytorskich, o spotkaniach z ich przedstawicielami oraz komitetami audytu, a także o wytycznych dla branży. Przekazywane informacje mają też dotyczyć zidentyfikowanych przez KNF istotnych czynników ryzyka sektorowego w zakresie sprawdawczości finansowej, a także kar zakazu pełnienia funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej. ©©

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

ESG szansą na nowe usługi dla biegłych rewidentów

Wzrost przychodów i popyt na nowe świadczenia, ale też duże wyzwania kadrowe i niejasności legislacyjne – tak na branżę może wpłynąć nowa dyrektywa dotycząca raportowania niefinansowego.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Ostatnie lata to okres wielu nowych regulacji związanych z zawodem biegłego rewidenta. Od sześciu lat branża stosuje Międzynarodowe Standardy Badania, które już zdążyły przejść zmiany i nowelizację. Z kolei osiem lat temu uchwalono nową ustawę o biegłych rewidentach, wprowadzającą szereg rewolucyjnych zmian. – Średnio co dwa lata zmieniany lub nowelizowany jest kodeks etyki, a nowe zasady systemu zarządzania jakością firm audytorskich w styczniu tego roku świętowały rok obowiązywania – wymienia Anna Ławniczak, partner w UHY ECA. Dodaje, że nowe obowiązki i regulacje są wpisane w ten zawód, a sukces firmy audytorskiej w dużej mierze zależy od tego, jak szybko jest w stanie wdrożyć te zmiany.

Szanse i wyzwania

Przed rewidentami postawiono kolejne zadanie: atestację sprawozdań w zakresie zrównoważonego rozwoju, którego obowiązek wprowadza dyrektywa CSRD. Pierwsze usługi będą wykonywane na

przełomie bieżącego i 2025 r. Wyzwań nie brakuje. Przedstawiciele branży zwracają uwagę na brak implementacji dyrektywy do przepisów krajowych (czas mija 6 lipca 2024 r.), brak standardu dedykowanego nowemu rodzajowi atestacji, jak również na niewystarczającą liczbę osób posiadających odpowiednią wiedzę, o doświadczeniu nie wspominając. Sprawy nie ułatwia spora złożoność wskaźników ESG, rozproszenie danych źródłowych czy też wymóg weryfikacji danych w kontekście łańcucha wartości.

Powodzenie weryfikacji raportów ESG będzie też w dużym stopniu zależało od gotowości przedsiębiorstwa – podkreśla Marek Gajdziński, partner i szef działu audytu w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej.

Wyzwań związanych z ESG nie brakuje, ale branża sygnalizuje, że to dla niej zarazem szansa na poszerzenie portfolio usług i wzrost przychodów. – ESG to szansa, szansa i jeszcze raz szansa. Jako zawód jesteśmy przygotowani do badań raportów ESG najlepiej ze wszystkich zawodów – ocenia Jan Letkiewicz, partner

Nowemu obowiązkowi wynikającemu z dyrektywy docelowo podlegać będzie około 3 tys. spółek w Polsce, a w całej Unii Europejskiej około 50 tys.

zarządzający działem audytu w firmie Grant Thornton.

Wtórnie mu Damian Zwara, menedżer z działu audytu Deloitte: – To fascynująca droga, która w sposób atrakcyjny poszerza kompetencje zawodu.

Maraton, nie sprint

Nowemu obowiązkowi wynikającemu z dyrektywy docelowo podlegać będzie około 3 tys. spółek w Polsce, a w całej Unii Europejskiej około 50 tys.

Choć przedsiębiorstwa dużo mówią o zrównoważonym rozwoju, to wiele wskazuje, że nie jest on ich priorytetem – wynika z badania EY. Połowa ankietowanych twierdzi, że realizuje wyłącznie krótkoterminowe cele finansowe, ograniczając wydatki na programy związane ze zrównoważonym rozwojem.

ESG to długofalowy trend. Na dłuższą metę opłaca się wszystkim: wspomagając walkę o powstrzymanie zmian klimatycznych, zwiększając poszanowanie praw pracowników i lokalnej społeczności, wspierając wizerunek firmy, jej wyniki (niższe koszty, lepszy dostęp do finansowania) oraz wycenę (niższa premia za ryzyko). ©©

REKLAMA

PKF Polska
pkfpolska.pl

Audyt PKF – rzetelność w każdej cyfrze i informacji

KOMENTARZ PARTNERA

Perspektywy dla branży w 2024 roku wydają się obiecujące

AGNIESZKA OSTASZEWSKA
partnerka zarządzająca działem audytu i członek zarządu PwC Polska

Zależy nam na aktywnym kształtowaniu bezpiecznego i transparentnego rynku kapitałowego w Polsce. Liczymy więc, że dobre sygnały, jakie nadchodzą z nadzoru i Ministerstwa Finansów, spowodują przyspieszenie tego procesu. Nowy prezes Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego zapowiada wychylenie intensyfikację dialogu z branżą. W pierwszych spotkaniach z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Finansów i Pracodawców RP wyłaniają się obiecujące zamiary nowego kierownictwa, w tym promowanie obiektywnego wizerunku audytorów oraz skuteczniejsza komunikacja. Postawienie na zwiększenie efektywności i na zasadę proporcjonalności finalnie służyć będzie przede wszystkim klientom firm audytowych – a my jako PwC mamy ogromną rolę do odegrania jako organizacja, która jest mocno zaangażowana w obsługę segmentu spółek giełdowych.

Przemiany te mogą być kluczowe, szczególnie w obliczu trudności, które branża napotykała w ostatnich latach, w tym efektywności restrukturyzacji przepisów audytowych, należących do najbardziej rygorystycznych w całej Unii Europejskiej.

Równocześnie osoby z naszej profesji, ale i setki przedsiębiorstw w Polsce, stoją przed nowymi wyzwaniami legislacyjnymi, które mogą znacząco wpłynąć na działalność gospodarczą. Jednym z nich jest zapowiadana reforma systemu rachunkowości, której celem jest dostosowanie przepisów do współczesnych realiów technologicznych i ekonomicznych. Te zmiany dziś wydają się konieczne.

Współpracując przy modernizacji ustawy o rachunkowości z szerokim gronem intere-

FOT. MAT. PRASOWE

sariuszy, od Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego po Komitet Standardów Rachunkowości i inne kluczowe instytucje i organizacje branżowe, Ministerstwo Finansów pokazuje, że jest skłonne do dialogu i zrozumienia potrzeb rynku.

Dyskusja ta nie ogranicza się jednak tylko do technicznych aspektów księgowości. Coraz ważniejsze stają się zagadnienia związane z odpowiedzialnością społeczną i środowiskową (ESG), które zyskują znaczenie w kontekście raportowania niefinansowego.

Od 2024 r., zgodnie z dyrektywą CSRD, firmy będą musiały spełniać nowe wymogi w zakresie raportowania ESG, co z kolei stanowi zarówno wyzwanie, jak i szansę dla audytorów na rozszerzenie swoich usług.

Perspektywy dla branży w 2024 r. wydają się obiecujące, i to pomimo zawirowań makroekonomicznych i geopolitycznych. Pracujemy m.in. nad transformacją naszego biznesu w kierunku przejścia do audytu przyszłości, czyli partego na nowych technologiach. Już mocno je wykorzystujemy, a znaczenie takich obszarów, jak sztuczna inteligencja, będzie jeszcze rosło. Jako cała firma, a nie tylko dział assurance, mocno stawiamy na rozwój kompetencji technologicznych. ©©

KOMENTARZ PARTNERA

Obowiązek raportowania ESG to dla audytorów szansa na oferowanie nowych usług, ale też wyzwania kadrowe i regulacyjne

MARIUSZ KUĆNICKI

partner PKF Consult, biegły rewident

Kwestie związane z raportowaniem ESG – pierwsze podmioty zostaną zobowiązane do raportowania w 2025 r. danych za rok obrotowy 2024 – to oczywiście szansa dla firm audytorskich, otwiera się przed branżą możliwość świadczenia nowych usług w zakresie atestacji raportów ESG lub doradztwa w obszarze raportowania. W pierwszym okresie grupa potencjalnych klientów będzie stosunkowo mała (tylko duże JZP), ale docelowo, gdy obowiązek raportowania obejmie kolejne grupy jednostek, będzie to już całkiem spory rynek.

Wejście w te usługi stanowi jednak bardzo duże wyzwanie. Jest to nowe zagadnienie, do którego powstają sukcesywnie regulacje (standardy raportowania oraz projekty standardów usług atestacyjnych).

Zarówno jednostki, które są w procesie sporządzania lub będą sporządzać pierwsze raporty ESG, jak i audytorzy mierzą się z problemem braku dostępności kadr posiadających odpowiednie kwalifikacje w tym zakresie. Przygotowując się do świadczenia nowych usług, musieliśmy opracować programy szkolenia i przygotowania pracowników do ich realizacji oraz metodologię i dokumentację realizacji nowych usług. Poza kwestią rekrutacji i szkolenia kadr audytorzy dziś musieli się zmierzyć również z faktem braku przyjętego Standardu Atestacji Zrównoważonego Rozwoju, co najprawdopodobniej spowoduje konieczność zmian w zakresie opracowanej dokumentacji

FOT. MAT. PRASOWE

i szybkiego reagowania na zmieniające się otoczenie regulacyjne. Właściwe zarządzanie tymi wyzwaniami może przynieść audytorom nie tylko sukces biznesowy, ale także wzrost reputacji jako partnerów zrównoważonego rozwoju dla swoich klientów. ©©

UHY ECA członek międzynarodowej sieci UHY

ponad 100 krajów członkowskich

ponad 340 biur na świecie

niamal 9,500 profesjonalistów

audit & assurance   doradztwo prawno-podatkowe

outsourcing   doradztwo biznesowe   ESG

Lokalne rozumienie potrzeb Twojego biznesu, globalne doświadczenie międzynarodowej sieci ekspertów.

+48 32 376 41 40   www.uhy-pl.com   Helping you prosper

RANKING „RZECZPOSPOLITEJ”

Wielka czwórka nadal wieszce prym

To już XXIII edycja corocznego rankingu audytorów „Rzeczpospolitej”. PwC utrzymało pozycję lidera. Bardzo dobrze wypadły też firmy średniej wielkości.

KATARZYNA KUCHARCZYK

To już czwarty rok z rzędu, kiedy ranking wygrywa PwC. Walka o czołowe miejsca była bardzo zacięta. Pozycja wice-lidera przypadła firmie KPMG, a trzecie miejsce zajmuje EY. Za nimi plasuje się Deloitte.

PwC wyróżnia się m.in. dużą dynamiką przychodów, a KPMG liczbą zatrudnionych audytorów.

Tegoroczny ranking potwierdza zjawisko obserwowane w latach ubiegłych – średni autorzy umacniają swoją rynkową pozycję. Piąte miejsce w zestawieniu przypadło firmie BDO, a tuż za nią znalazł się Grant Thornton. W pierwszej dziesiątce są również: PKF Consult, Mazars, Moore, KPW oraz HLB (firma jest 11, bo dwiętnię miejsce jest podwójne).

Branża audytorska jest kuźnią kadr i sektorem, który w dużym stopniu wykorzystuje nowe technologie, kreując trendy w całym sektorze finansowym. Dlatego głosami redakcji przyznane zostały dodatki wyróżnienia. W kategorii „Innowacje” laureatem została firma KPMG, w której działa wyspecjalizowany zespół InnovAtions. Za działania edukacyjne wyróżniona została firma Grant Thornton, która od kilku lat realizuje strategię otwartej treści i udostępnia publicznie przygotowywane przez swoich ekspertów materiały. W kategorii „rekrutacja” wyróżnienie przypadło firmie EY, która prowadzi szerokie działania nie tylko zachęcające do podjęcia pracy w tej sieci, ale też promujące zawód audytora. W kategorii „ESG” laureatem zostało BDO, a tytuł „społecznej firmy audytorskiej” powędrował do Nexia Pro Audit.

W obliczu wielu wyzwań związanych z zawodem biegłego rewidenta warto pokazywać i promować osoby, które z powodzeniem rozwijają się w tej branży, będąc inspiracją dla swoich firmowych kolegów oraz dla tych, którzy dopiero myślą o rozpoczęciu audytorskiej ścieżki kariery. Dlatego już kolejny rok z rzędu „Rzeczpospolita” zachęcała firmy do przesyłania kandydatur do kategorii „wschodzące gwiazdy audytu”. W tegorocznej edycji laureatami zostali: Aneta Opalczyńska z PKF Consult oraz Tomasz Lebkowski z PwC. ©

Źródło: ankiety, wycięcia własne

- 1) w skład grupy wchodzi: HLB M2, AVANTA Audit, Getsix,
- 2) w skład grupy wchodzi: CSWP Audit PSA oraz CSWP PSA,
- 3) w skład grupy wchodzi: Polska Grupa Audytorska sp. z o.o. sp.k.; Polska Grupa Audytorska sp. z o.o.; PGA Advisory sp. z o.o.;
- 4) w skład grupy wchodzi: Revision-Rzeszów Józef Król sp. z o.o. sp.k.; Revision-Rzeszów Józef Król sp. z o.o.; EXPERT Biuro Usług Finansowo-Księgowych i Ekspertyz sp. z o.o.;
- 5) przychody ogółem za 2023 rok, obejmuje również przychody przynajmniej jednej spółki PAŃH Law Hatylak Kielan i Wspólnicy za okres od początku 2023 roku do chwili przejścia,
- 6) w skład grupy wchodzi: SWGK Audit Polska sp. z o.o.; Advantim sp. z o.o., Advantim sp. z o.o., Audit sp.k.,
- 7) w sieci razem z: KBR BB8 sp. z o.o. Nowy Sącz oraz AWAL Kancelaria Biegłych Rewidentów sp. z o.o., Poznań
- 8) w skład grupy wchodzi: Faber sp. z o.o i Faber Audit sp. z o.o.

KOMENTARZ PARTNERA

Przestrzeń dla średniej wielkości firm audytorskich się powiększa

ROMAN SEREYŃSKI

biegły rewident, partner zarządzający UHY ECA

Rynek badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego (JZP) podlega w ostatnich latach bardzo dynamicznym zmianom. Przyczyn takiego stanu jest na pewno więcej niż jedna. Do najważniejszych zaliczyć bym wzrost ryzyka reputacyjnego w związku z sankcyjnością Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, złożoność no-

wych przepisów oraz wzrost wymagań formalno-prawnych dla JZP (badanie zgodności ESEF, badanie sprawozdania o wynagrodzeniach, atestacja sprawozdań w zakresie zrównoważonego rozwoju).

Powyższe zmiany powodują, że dla największych firm audytorskich atrakcyjne pozostają tylko największe JZP. Dzieje się tak, ponieważ globalny charakter tych firm pozwala docierać do największych grup kapitałowych na świecie, które co prawda są

Ranking firm audytorskich

Poz. 2024	Poz. 2023	Audytor	Punkty	Przychody stanowiące podstawę naliczenia opłaty z tytułu nadzoru (tys. zł)	Liczba czynności rewizji finansowej przeprowadzonych w 2023 r.	Liczba biegłych rewidentów z polskimi licencjami zgłoszonych do PANA	Zatrudnieni przy audycie (bez administracji)
1.	1.	PwC, Warszawa	81,4	187 322	2 644	101	821
2.	2.	KPMG, Warszawa	80,8	126 145	2 210	110	1 039
3.	2.	EY Polska, Warszawa	79,9	157 546	1 405	69	1 008
4.	3.	Deloitte Audit, Warszawa	77,6	100 649	885	65	585
5.	5.	BDO, Warszawa	76,0	44 147	1 014	32	234
6.	4.	Grant Thornton, Poznań	75,4	52 060	1 470	24	305
7.	6.	Grupa PKF Consult, Warszawa	75,0	32 860	924	66	184
8.	7.	Mazars w Polsce, Warszawa	74,5	34 142	597	26	189
9.	9.	MOORE Polska, Warszawa	68,1	11 965	519	22	73
10.	10.	Grupa KPW, Łódź	66,1	17 409	1 250	35	143
11.	10.	Grupa HLB Poland, Wrocław ¹⁾	67,7	11 069	423	25	67
11.	8.	Grupa UHY ECA, Kraków	67,4	21 951	1 041	21	159
12.	11.	Grupa Rödl & Partner	65,2	18 456	362	14	60
13.	12.	Grupa POL-TAX, Warszawa	60,8	7 791	589	42	100
14.	16.	Grupa VGD, Warszawa	59,9	7 746	205	19	52
14.	14.	Nexia Pro Audit, Kraków	59,9	5 308	206	10	53
15.	18.	Grupa Gumulka, Katowice	59,6	4 001	293	30	51
16.	17.	Grupa CSWP, Warszawa ²⁾	58,9	6 168	264	8	40
17.	15.	4Audit, Poznań	58,3	8 787	540	10	45
18.	19.	Polska Grupa Audytorska, Warszawa ³⁾	56,2	4 950	276	10	30
19.	20.	Revision-Rzeszów, Rzeszów ⁴⁾	55,8	5 206	327	22	31
20.	23.	Grupa Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy, Warszawa	55,0	3 108	198	27	47
20.	21.	Baker Tilly TPA, Poznań ⁵⁾	55,0	15 140	350	9	83
21.	24.	Misters Audytor Adviser, Warszawa	55,5	4 064	222	27	5
22.	22.	RSM Poland Audit, Poznań	50,5	8 774	199	9	54
23.	35.	Grupa SWGK, Warszawa ⁶⁾	49,8	4 561	216	15	39
24.	25.	B-think Audit, Poznań	48,8	3 781	165	5	21
25.	30.	Biurowo Audytorskie Prowizja, Kraków	48,6	3 670	307	15	18
26.	24.	KPFK dr Piotr Rojek, Katowice	47,3	3 349	270	9	21
27.	27.	Ecovis Poland Audit, Tax & Accounting, Warszawa	45,7	2 640	105	7	20
28.	26.	Crowe, Warszawa	44,0	3 637	96	4	19
29.	31.	BBR EKO-Bilans, Łódź	43,1	3 804	376	15	9
30.	29.	Firma Audytorska INTERFIN, Kraków	42,8	2 044	128	8	29
31.	43.	Magnet Audit, Kraków ⁷⁾	42,4	3 908	276	13	30
32.	28.	Bilans-Servis, Kielce	42,2	3 327	189	21	45
33.	34.	Doradca Auditors sp. z o.o., Gdańsk	40,4	4 724	304	8	15
34.	32.	Quatro, Wrocław	40,1	5 576	182	11	25
35.	33.	ZBR Faber, Wrocław ⁸⁾	39,6	2 927	182	12	12
36.		Joanna Zdanowska Asstes & Fundus Audit, Krańsk	39,1	1 937	1 937	11	20
37.	37.	BF Audit, Warszawa	39,0	4 051	205	4	15
38.	37.	BGGM Audit, Warszawa	37,7	3 065	210	4	11
39.		AMZ, Kraków	37,4	2 056	11	6	14
40.	57.	ZEFIR-Hix, Rzeszów	36,7	2 626	127	11	18
41.		Primefields, Katowice	36,3	2 883	246	3	15
42.	41.	ZEF Auditor, Sopot	33,2	2 706	183	7	9
43.	39.	ESO Audit, Gdańsk	32,7	2 423	89	5	12
44.	40.	KKA Buchalteria, Białystok	31,2	2 139	113	8	12
45.	47.	Perfectum-Audit, Warszawa	30,8	1 571	110	15	3
46.		iAudit, Warszawa	28,8	2 388	134	4	22
47.		DORADCA Zespół Doradców Finansowo-Księgowych, Lublin	28,4	1 514	84	10	9
48.	49.	BEIDFK Fin-Expert, Koszalin	27,3	1 321	84	11	12
49.	46.	General Audit, Katowice	26,9	2 160	216	5	9
50.	45.	Lexus Audit, Kraków	26,2	1 395	114	10	8
51.	50.	Audytor, Toruń	25,4	1 138	50	4	8
52.	48.	Premium Audit, Poznań	25,2	1 784	160	5	15
53.	55.	REWIDO Audit & Accountancy, Katowice	25,1	1 767	65	5	9
54.	60.	Firma Audytorsko-Konsultingowa, Wieluń	24,7	1 056	51	10	10
55.	52.	Grupa LEX-FIN, Katowice	24,5	1 512	125	6	14
56.		Dossier, Warszawa	23,8	1 513	65	3	9
57.	56.	FSG AUDYTORIUM Biegli Rewidenci, Gdańsk	23,6	1 378	71	7	10
58.	51.	Agencja Biegłych Rewidentów TAX-2, Wrocław	22,0	1 200	82	8	8
59.	44.	MB Audit, Poznań	21,5	940	41	8	8
60.	42.	Kancelaria Audytorska Dudek i Partnerzy, Bielsko-Biała	21,0	1 504	89	3	13
61.	36.	DB Audit, Katowice	20,9	1 420	78	3	17
62.	53.	MSR Audit, Toruń	19,7	1 363	94	5	7
63.	61.	BUFIKS, Katowice	19,2	884	61	8	8
64.	62.	DGA Audit, Poznań	19,0	1 320	98	2	6
65.	70.	POLAUDIT, Warszawa	18,8	763	58	3	2
66.	65.	AMS Audytor, Warszawa	18,7	483	23	4	5
67.	58.	Grupa Audytorska CONSILIUM, Szczecin	18,6	635	52	6	8
68.	59.	Biuro Doradztwa i Usług HERA, Sosnowiec	18,4	1 012	86	6	1
69.	60.	PTE-Profit, Warszawa	16,8	999	97	6	2
70.	66.	A.M. Jesiolowski – Finanse, Kraków	15,9	757	32	5	10
71.		AdAc, Kraków	15,4	749	37	3	8
72.	67.	Audytorzy i Doradcy, Katowice	15,0	820	69	5	8
73.		Trio Audit, Warszawa	13,5	761	47	3	2
74.	69.	Biuro Rachunkowo-Podatkowe dr hab. Karol Schneider, Szczecin	13,4	280	27	2	5
75.	68.	WL Finanse, Kraków	12,7	582	34	6	4
76.	54.	ForBiznes Audit, Łódź	12,2	645	28	3	5
77.	72.	Kancelaria Audytorska LKPF, Białystok	10,6	701	47	3	7
78.	71.	Biuro Rachunkowości Rewidex, Wągrowiec	8,7	364	17	2	7
79.	74.	Akcept BBR, Konin	6,2	270	22	1	2

FOT.: MAT. PRASOWE

w Warszawie spółki od kilku lat muszą zakładać w swoich budżetach rokrocznie wyższe koszty dotyczące audytu. Z naszych analiz wynika, że trend ten będzie się jeszcze utrzymywał w najbliższych latach, ponieważ porównując wynagrodzenia za analogiczne usługi w krajach Europy Zachodniej, można stwierdzić, że nadal jesteśmy relatywnie tanim krajem – jednym z tańszych w całej Unii Europejskiej. Analizy, które prowadzimy w ramach naszej sieci UHY, wskazują, że ceny w Europie Zachodniej za audyt porównywalnej spółki wahają się od dwukrotnie do czasem nawet czterokrotnie wyższej ceny w zależności od kraju. ©

AUDYT NA 100%

Narzędzie KPMG Clara Analytics – AI Transaction Scoring zmienia reguły gry w audycie, umożliwiając analizę 100% transakcji badanych firm.

KPMG. Make the Difference.

© 2024 KPMG w Polsce

WYNIKI FINANSOWE

Firmy audytorskie utrzymują mocne tempo

Łączne przychody audytorów w Polsce w 2023 r. urosły o niemal jedną piątą. Nadal trzy podmioty przebijają poziom miliarda złotych. Świetnie wypadło PwC. W siłę rosną też firmy średniej wielkości.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Niemal 7 mld zł wyniosły w 2023 r. łączne przychody firm audytorskich. Rok do roku urosły prawie o 1,1 mld zł, czyli o ponad 18 proc. Wprawdzie o dynamika o 2 proc. niższa od zeszłorocznej, ale wtedy była wyjątkowo wysoka. Od średniej z pięciu wcześniejszych lat tempo wzrostu jest teraz wyższe o 7 pkt proc. I to przy coraz wyższej bazie i hamującej w zeszłym roku gospodarce.

Jak wygląda rynek...

Ten imponujący wzrost jest w dużej mierze efektem rosnących przychodów wielkiej czwórki. Analogicznie jak w zeszłorocznej edycji, kiedy to przychody tej grupy firm poszły w górę o 0,8 mld zł, do 4,8 mld zł, co dawało im 81-proc.

udział w rynku. W aktualnej edycji zestawienia ich przychody też urosły o 0,8 mld zł, do 5,6 mld zł, czyli o prawie 17 proc. Rynkowy udział wielkiej czwórki utrzymał się na poziomie 81 proc. Z jednej strony pokazuje to dużą dominację tej grupy, ale jeszcze kilka lat temu jej udział rynkowy był o kilka punktów procentowych wyższy. A ponadto szacowane przychody nie dotyczą tylko usług związanych z badaniem sprawozdań finansowych.

W segmencie strictly auditowym łączne przychody firm biorących udział w rankingu urosły w 2023 r. o 18,9 proc., do 1,46 mld zł. Warto odnotować tę dynamikę, bo w poprzednich latach z reguły przychody z audytu rosły wolniej niż cały rynek, co świadczyło o tym, że mocniej rosły inne segmenty, takie jak np. doradztwo. Biorąc

pod uwagę przychody z samego audytu, na wielką czwórkę w 2023 r. przypało 1,03 mld zł wobec 885 mln zł rok wcześniej. To oznacza 16-proc. wzrost i przekłada się na 70-proc. udział w rynku. O 1 pkt proc. niższy niż w dwóch poprzednich edycjach badania.

...i poszczególne firmy

W zeszłorocznym rankingu trzem firmom udało się przekroczyć poziom miliarda złotych przychodów. Teraz o krok od tego pułapu znaleźli się czwarty podmiot. Mowa o KPMG, którego przychody w 2023 r. sięgnęły 970 mln zł. Pym w tym zestawieniu wiedzie – podobnie jak rok wcześniej – EY Polska. Może się pochwalić przychodami o wartości 1,59 mld zł, o niemal 10 proc. większym niż rok wczes-

niej. Natomiast firmę EY mocno goni PwC, które miało 1,58 mld zł. Uwagę zwraca imponująca niemal 37-proc. dynamika względem 2022 r. Zdecydowanie najwyższą spośród wszystkich firm z wielkiej czwórki. Na trzecim miejscu znalazło się Deloitte, którego przychody urosły o niemal 11 proc., do 1,47 mld zł. W zeszłorocznej edycji badania tempo wzrostu przychodów tej firmy było niemal trzykrotnie wyższe. Z kolei przychody KPMG urosły w 2023 r. o prawie 12 proc., do wspomnianych już 970 mln zł.

Próg 100 mln zł przychodów poza wielką czwórkę w zeszłorocznej edycji przekraczało jeszcze trzech audytorów: Grant Thornton, Rödl & Partner oraz BDO. Teraz do tego grona awansowały kolejne dwie: Mazars oraz Baker Tilly TPA. O włos od granicy

100 mln zł znalazło się Crowe (prawie 98 mln zł). Przychodami powyżej 50 mln zł mogą się pochwalić jeszcze PKF Consult, RSM i HLB w Polsce.

Już od kilku lat widać, że firmy audytorskie średniej wielkości rosną w Polsce w siłę. Dane za 2023 r. to potwierdzają. Średnia dynamika wzrostu przychodów w tej grupie wyniosła 22 proc. Była wyższa od tempa wzrostu rynku oraz od średniej dynamiki wielkiej czwórki (mimo iż zawyża ją świetny wynik PwC). Z jednej strony można to tłumaczyć niższą bazą. Innymi słowy – od niższej wartości początkowej łatwiej uzyskać wyższą zmianę w ujęciu procentowym. Ale inne parametry też potwierdzają rosnącą siłę średnich audytorów.

Na uwagę zasługują m.in. Baker Tilly TPA, Mazars, PKF

Consult, UHY ECA, Moore, Grant Thornton oraz RSM. Każda z tych firm w 2023 r. zwiększyła przychody w tempie dwucyfrowym, wyraźnie wyższym od dynamiki rynku.

Z kolei jeśli chodzi o przychody z samego audytu, to liderem jest PwC z prawie 345 mln zł (wzrost o 18 proc. wobec 2022 r.). Za nim są EY z prawie 279 mln zł (+24 proc.) oraz KPMG z 246 mln zł (+14 proc.). Znacznie niższy, niespełna 3-proc. wzrost, do 156 mln zł, zanotowało czwarte w tym zestawieniu Deloitte. Natomiast mocnym wzrostem przychodów z audytu, o ponad jedną piątą, mogą się pochwalić firmy średniej wielkości, takie jak Moore, PKF i UHY ECA, Grupa Instytut Studiów Podatkowych Modzelewskiej i Wspólnicy, Rödl & Partner, RSM, Mazars oraz BDO. ©

FOT. MAT. PRAGONE

KOMENTARZ PARTNERA

Cyfryzacja zmodyfikowała procesy biznesowe, w tym również procesy księgowo

EDYTA KALIŃSKA

biegła rewident, partnerka zarządzająca działem Rewizji Finansowej, członkini zarządu BDO

Profesja biegłego rewidenta uległa w ostatnich latach ogromnym zmianom. Są one związane z wszechobecną transformacją cyfrową i jej wpływem na gospodarkę i działalność przedsiębiorstw. Nowe technologie zmieniły kluczowe aspekty funkcjonowania firm, nawet takich, które dostarczają bardzo tradycyjne produkty i usługi. Cyfryzacja zmodyfikowała procesy biznesowe, w tym również procesy księgowo i metody ustalania istotnych szacunków.

Pojawiły się nowe ryzyka biznesowe związane z dostępem do informacji, jakością danych i bezpieczeństwem cyfrowym, które przekładają się na ryzyka zniekształcenia sprawozdania finansowego, które biegli rewidentki oceniają i uwzględniają podczas badania sprawozdania finansowego.

Zmiany te wpłynęły bezpośrednio na pracę biegłych rewidentów, proces przeprowadzania badania i innych usług świadczonych przez firmy audytorskie. Kompetencje zespołów zaangażowanych do przeprowadzania badania i innych usług muszą być obecnie znacząco wyższe niż wcześniej i nie mogą ograniczać się do znajomości

rachunkowości i podatków. Firmy audytorskie zatrudniają obecnie specjalistów od systemów informatycznych i bezpieczeństwa IT, zaawansowanych analityków danych i ekspertów od modelowania matematycznego. Również narzędzia pracy zostały dostosowane do nowych modeli biznesowych.

Klienci firm audytorskich wykorzystują sztuczną inteligencję, złożone systemy informatyczne, narzędzia do selekcji i analizy danych oraz dążą do automatyzacji. Aby móc świadczyć usługi wysokiej jakości dostosowane do klientów, którzy przeszli proces transformacji cyfrowej, biegli rewidentki muszą posiadać odpowiednie technologie. Wiele firm audytorskich wdrożyło nowoczesne narzędzia informatyczne wspierające proces badania, proces analizy i oceny ryzyka oraz analizę dużych zbiorów danych.

Firmy audytorskie poniosły w ostatnim okresie ogromne nakłady inwestycyjne w ludzi i narzędzia, ale to nie koniec zmian. Przed biegłymi rewidentami pojawiły się kolejne wyzwania i konieczność rozwinięcia jeszcze szerszych, a w wielu przypadkach bardzo unikalnych kompetencji. Wynikają one ze skutków zmian klimatycznych i wymogów dotyczących zrównoważonego rozwoju oraz wymogów raportowania w tym zakresie.

Aspekty związane ze zrównoważonym rozwojem, szczególnie w odniesieniu do zmian klimatycznych i działań, które mają im przeciwdziałać, mają coraz większy wpływ na gospodarkę i badane przedsiębiorstwa. Ich konsekwencją są nowe ryzyka, w tym ryzyka zniekształcenia sprawozdań finansowych, które muszą być rozważone podczas badania sprawozdań finansowych i w odniesieniu do których biegli rewidentki muszą wykonać odpowiednie procedury badania. Zmiany klimatu mogą stanowić fizyczne zagrożenie dla funkcjonowania jednostek, co powinno znaleźć odzwierciedlenie

w ich sprawozdaniach finansowych i w strategii badanych przedsiębiorstw. Zmiany klimatu mogą stanowić fizyczne zagrożenie dla funkcjonowania jednostek, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w ich sprawozdaniach finansowych i w strategii badanych przedsiębiorstw. Zmiany klimatu mogą stanowić fizyczne zagrożenie dla funkcjonowania jednostek, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w ich sprawozdaniach finansowych i w strategii badanych przedsiębiorstw. Zmiany klimatu mogą stanowić fizyczne zagrożenie dla funkcjonowania jednostek, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w ich sprawozdaniach finansowych i w strategii badanych przedsiębiorstw.

pod kątem ich wpływu na badaną jednostkę i jej sprawozdanie finansowe. Wymaga to rozległej wiedzy eksperckiej i dostępu do rzetelnych źródeł informacji.

Dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) została przyjęta przez Unię Europejską w grudniu 2022 r. i weszła w życie 5 stycznia 2023 r. Dyrektywa ta miała na celu doprecyzowanie wymogów w odniesieniu do raportowania niefinansowego. Państwa członkowskie mają obowiązek zaimplementowania dyrektywy do krajowych porządków prawnych do 6 lipca 2024 r., a największe firmy będą zobowiązane przygotować raportowanie niefinansowe za rozpoczęty właśnie rok

2024. Dyrektywa CSRD nie tylko znacząco poszerza zakres podmiotów objętych obowiązkiem raportowania, ale wprowadza również obowiązek atestacji sprawozdań w zakresie sprawozdań zrównoważonego rozwoju.

Dla firm audytorskich, które będą przeprowadzać atestację sprawozdań ESG, oznacza to kolejne inwestycje w odpowiednie zasoby ludzkie, technologiczne i intelektualne. Rzetelne wykonanie usługi atestacyjnej wymaga specyficznej wiedzy i umiejętności, a złożoność wymagań prawnych i rozległość tematyki zrównoważonego rozwoju sprawiają, że na rynku jest niewielu ekspertów posiadających pełen zakres kompetencji niezbędnych do

przeprowadzenia atestacji. Ze względu na różnorodność i specjalistyczny charakter informacji prezentowanych w sprawozdaniach ESG zespół wykonujący zlecenie powinien składać się z różnych ekspertów posiadających kompetencje z zakresu kwestii środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego, jak również technik pomiaru i szacowania parametrów i wskaźników, aby na bazie ich specjalistycznej wiedzy można było wyciągnąć właściwy wniosek z przeprowadzonej atestacji.

Weryfikacja wybranych zagadnień z zakresu ESG, na przykład obliczenia śladu węglowego, może wymagać zaimplementowania w firmie audytorskiej dodatkowych narzędzi.

Atestacja raportowania zrównoważonego rozwoju jest niezwykle istotna, gdyż aspekty związane ze zrównoważonym rozwojem mają coraz większe znaczenie dla interesariuszy, a szczególnie dla inwestorów i banków. Z tego względu niezwykle ważne jest, aby usługa atestacji miała wysoką jakość i była wykonana z odpowiednią starannością. Biegli rewidentki mają być gwarantem porównywalności, przejrzystości i wiarygodności przekazywanych przez firmy informacji na temat ich działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz wpływu ich działalności na środowisko i społeczeństwo. Instytucje finansowe, inwestorzy i inni użytkownicy sprawozdań finansowych będą mogli porównywać raportowane informacje, oceniać firmy w kontekście tworzenia zrównoważonej wartości biznesowej i podejmować na tej podstawie racjonalne decyzje. ©

RYNEK

Branża liczy na dialog z nadzorcą

W ostatnich latach współpraca pomiędzy audytorami i Polską Agencją Nadzoru Audytowego mocno szwankowała. Jest szansa na zmianę – sygnalizują przedstawiciele biegłych rewidentów.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Jacek Gdański, który w tym roku przejął stery Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, zapowiada pogłębienie dialogu z rynkiem audytorskim i samorządem zawodowym biegłych rewidentów.

Co warto zmienić

– Już w pierwszych miesiącach tego roku pojawiła się możliwość spotkań, co jest bardzo dobrym sygnałem dla rynku – mówi Roman Sereżyński, partner zarządzający UHY ECA.

W zakresie nadzoru ostatnie lata doprowadziły do istotnych zmian na polskim rynku. – Restrykcyjne zastosowanie przepisów w trakcie kontroli, nieuwzględnianie skalowności firm badanych, jak i możliwości firm audytorskich, doprowadziło do odpływu kadry i zwiększenia rotacji na pozycjach kluczowych biegłych rewidentów i menedżerów – mówi Piotr Witek, partner zarządzający Moore Polska. Dodaje, że brak zrozumienia, jak kompleksowy jest proces audytu, dopro-

wadził do „odchaczenia” wymogów na listach kontrolnych bez zanurzenia się w istotę czynników ryzyka i zebranej przez biegłych dokumentacji. Dlatego głównym postulatem do nowego prezesa agencji jest wprowadzenie skali w stwierdzanych naruszeniach, na przykład na podobieństwo tego, jak to czyni amerykański odpowiednik PANA (AICPA, jej raporty z kontroli są jawne). Tam nadzorca wskazuje, gdzie są kluczowe uchybienia mające wpływ na wydane sprawozdania z badania, a które naruszenia są błędami czysto formalnymi bez wpływu na końcowy efekt.

– Każdy, kto zna standardy, przyzna, że ich ogrom potrafi przytłoczyć najlepszy zespół audytorski, a interpretacja co do niektórych wymogów dokumentowania może dostarczyć wyzwań intelektualnych na wiele godzin dyskusji – mówi Witek. Zwraca też uwagę na potrzebę większego zaangażowania kontrolujących w meritum dokumentacji w trakcie kontroli, a nie po niej, oraz na wskazanie na ustalenia z kontroli w ostatnim jej dniu, a nie wiele miesięcy później w raporcie.

FOT. SHUTTERSTOCK

Co roku biegli rewidentki badają sprawozdania finansowe około 30 tys. podmiotów gospodarczych.

Wtórnie mu Maciej Czapiewski, prezes oraz partner zarządzający HLB M2 Tax & Audit. – Celowa jest zmiana przepisów, która pozwoli zmienić zasady karania biegłych rewidentów i firm audytorskich – mówi. Obecnie, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, PANA może rozpocząć długie i żmudne postępowania dyscyplinarne lub administracyjne (których na te innych państw europejskich wszczynano się wyjątkowo dużo), albo odstąpić od karania.

– Wydaje się w pełni uzasadnione, aby w przypadkach mniejszej wagi wprowadzić procedurę mandatową – mówi Czapiewski. To pozwoliłoby zmniejszyć liczbę postępowań, odciążyć służby PANA, a ukaranym dać komfort, że pozostają nieukarani dyscyplinarnie lub decyzyjnie administracyjną przy zachowaniu dyscyplinującego charakteru kary.

Garść statystyk

Każdego roku w Polsce biegli rewidentki badają sprawozdania finansowe około 30 tys. podmiotów gospodarczych. PANA w ramach przeprowa-

dzanych kontroli analizuje ok. 1 proc. dokumentacji badań. Jeśli naruszenia stwierdzone w trakcie kontroli dają ku temu podstawy, agencja wszczynają postępowania administracyjne lub dyscyplinarne. Statystyk za cały 2023 r. jeszcze nie ma. W 2022 r. 81 proc. raportów z kontroli zawierało rekomendacje do wszczęcia postępowań administracyjnych lub dyscyplinarnych. To wzrost o 6 pkt proc. wobec 2021 r. W sumie w 2022 r. agencja prowadziła 231 postępowań dyscyplinarnych i 200 dotyczących nałożenia na firmy audytorskie kary administracyjnej.

Branża zgodnie podkreśla, że zarówno PANA, jak i firmy audytorskie mają ten sam cel. Jest nim wykonywanie możliwie najlepszych jakościowo usług. Jednocześnie bez dobrego nadzoru rynek nie będzie dobrze funkcjonował. Jednocześnie bez dobrych audytorów nawet najlepszy nadzór nie się działa.

– Stąd komunikacja jest kluczem do sukcesu i jak wynika z pierwszych tygodni działania, nowy prezes PANA świetnie to rozumie – podsumowuje Sereżyński. ©

REKLAMA

Będziesz gotów, gdy pojawi się szansa?

IPO wymaga podjęcia intensywnych działań przed debiutem giełdowym oraz po nim. Doradcy EY od lat pomagają firmom wejść na giełdę, wspierając je w budowaniu długoterminowej wartości i funkcjonowaniu jako spółka publiczna.

[ey.com/pl_pl/ipo](https://www.ey.com/pl_pl/ipo) #IPOPtrends

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY
Building a better working world

TRENDY

Branża coraz mocniej korzysta z technologii

Sztuczna inteligencja pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

Sztuczna inteligencja jest wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Przedsiębiorcy automatyzują swój biznes, wprowadzając nowe narzędzia IT. Oznacza to, że z jednej strony biegli rewidentzi muszą edukować się w tym zakresie, aby dostosować swoje procedury do tych zmian. Z drugiej zaś strony sami muszą wprowadzać nowe technologie.

– Już dziś wykorzystanie narzędzi IT przy badaniu sprawozdań finansowych jest powszechne, a tendencja ta będzie się tylko pogłębiać – mówi Dominik Biel, partner zarządzający w UHY ECA.

Człowiek renesansu

W dobie cyfryzacji zawód audytora robi się jeszcze bar-

dziej interdyscyplinarny. Niezbędna jest nowa wiedza i umiejętności.

– Obecnie przy przeprowadzaniu badania wspierają nas nie tylko eksperci z zakresu prawa czy podatków, ale również IT, wycen czy za chwilę ESG – wymienia Aleksandra Sysiak, ekspertka z RSM.

Nowe możliwości pojawiają się wraz z rozwojem sztucznej inteligencji.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

– mówi Sysiak. AI pomoże audytorom skoncentrować się na transakcjach obciążonych wysokim ryzykiem oraz pozwoli ograniczyć liczbę powtarzalnych czynności i procedur do minimum.

– Sztuczna inteligencja jest przez nas wykorzystywana coraz częściej w procesie identyfikacji i oceny ryzyka, który jest jednym z najważniejszych etapów badania sprawozdania finansowego. Właściwa ocena ryzyka przekłada się bezpośrednio na jakość audytu – podkreśla Anna Bernaziuk, prezes BDO.

– Nasz zawód będzie jednym z tych, które najbardziej zyskają na rozwoju AI. Będziemy w stanie zaoszczędzić wiele czasu na zbieraniu, obrabianiu i uzgadnianiu danych uzyskanych od klienta. Będą to robili narzędzia AI. My za to będziemy mieć przestrzeń na analizę wyników, interpretację i wyciąganie wniosków

REKLAMA

Odbierz dostęp do wersji elektronicznej prenumeraty

→ SKORZYSTAJ Z BOGATEGO ARCHIWUM TEKSTÓW Z „PARKIETU”

zarejestruj prenumeratę → prenumerata.parkiet.com

KOMENTARZ PARTNERA

AI w audycie to nowe możliwości

MAREK GAJDIŃSKI

partner, szef działu audytu w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej

Audytorzy KPMG, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi technologicznych, jak np. KPMG Clara Analytics – AI Transaction Scoring, są dzisiaj w stanie wykonywać testy szczegółowe na całych populacjach danych finansowych (często składające się z milionów pojedynczych transakcji), zamiast badać wybrane próby statystyczne, jak czynili dotychczas. Audytor koncentruje się na analizie zidentyfikowanych transakcji podwyższonego ryzyka, a kluczowi interesariusze zyskują większy poziom ufności do zbadanych sprawozdań

finansowych. Zastosowanie nowoczesnych narzędzi pozwala zaprezentować badanym jednostkom wyniki analiz 100 proc. transakcji i dużo bardziej kompleksowy feedback z przejrzystym podsumowaniem ryzyk transakcyjnych i rekomendacjami audytora.

Wraz z rozwojem sztucznej inteligencji zawód audytora będzie stawał się jeszcze bardziej atrakcyjny dla osób rozpoczynających karierę w celu uzyskania uprawnień biegłego rewidenta. Czas potrzebny na wykonywanie dużej ilości powtarzalnych czynności zostanie skrócony do minimum. Audytor będzie operatorem aplikacji, dzięki którym będzie w stanie szyb-

FOT. MAT. PRGSONE

ciej analizować otrzymane wyniki, identyfikować ryzyka, błędy, formułować wnioski.

Rosnąca liczba regulacji w zakresie audytów i badań firm oraz wykorzystanie coraz bardziej złożonych technologii wymaga nowych umiejętności i coraz większej wiedzy. Obecnie podczas pracy nad badaniem sprawozdania finansowego wspierają nas specjaliści m.in. z zakresu IT, prawa, podatków, wycen i instrumentów finansowych. Wprowadzenie wymogu weryfikacji raportowania niefinansowego ESG powiększy tę grupę specjalistów i zarazem zwiększy multidyscyplinarność zawodu biegłego rewidenta.

Dyrektywa CSRD otwiera przed audytorami niezwykle ciekawe, nowe możliwości rozwoju, wychodzące daleko poza tradycyjny obszar badania historycznych sprawozdań finansowych. Przy wsparciu specjalistów

z dziedziny ESG audytorzy będą weryfikowali zarówno prawidłowość obliczania poszczególnych informacji niefinansowych, jak również oceniali i testowali systemy kontroli wewnętrznej oraz systemy IT gromadzące te informacje w spółkach i grupach kapitałowych. Rozszerzenie oczekiwaných kompetencji audytorów stanowi również szansę na przyciągnięcie do pracy w audycie nowych talentów. Jestem przekonany, że objęcie powszechnym obowiązkiem weryfikacji raportów ESG przyczyni się do tak potrzebnego nam zwiększenia odpowiedzialności społecznej i ekologicznej funkcjonowania podmiotów gospodarczych oraz zminimalizuje tzw. greenwashing. W efekcie firmy, dla których priorytetem jest odpowiedzialna polityka ESG, będą cieszyły się większym zaufaniem inwestorów, kontrahentów i konsumentów. ©©

WE ARE PEOPLE HELPING PEOPLE

JAKOŚĆ NASZYCH USŁUG SPEŁNIA NAJWYŻSZE OCZEKIWANIA

- AUDYT I RACHUNKOWOŚĆ
- AUDYT I RACHUNKOWOŚĆ W SEKTORZE FINANSOWYM
- ZARZĄDZANIE RYZYKIEM MODELI
- AUDYT I DORADZTWO ESG
- BUSINESS SERVICES & OUTSOURCING
- DORADZTWO PODATKOWE
- DORADZTWO TRANSAKCYJNE
- DORADZTWO
- BDO ACADEMY: SZKOLENIA

KOMENTARZ PARTNERA

IPO oraz ESG stają się motorami wzrostu rynku audytorskiego

Na światowym rynku publicznych ofert pierwotnych trwa ożywienie. Wszystko wskazuje, że dotrze ono też do Polski. To zarówno szansa, jak i wyzwanie dla rodzimych firm audytorskich, zwłaszcza w kontekście wchodzących w życie regulacji w zakresie raportowania ESG.

JERZY BUZEK

partner w dziale audytu EY Polska

W ciągu ostatnich dwóch lat praktycznie nie było debiutów na warszawskim parkiecie. Po dłuższej przerwie pojawił się Murapol, który wszedł na GPW w grudniu 2023 r.

W I kwartale 2024 r. na rynku głównym Giełdy Papierów Wartościowych zadebiutowały jedynie trzy spółki, które przeszły z rynku NewConnect. Wszystko wskazuje jednak na to, że zainteresowanie debiutami będzie rosło.

Sytuacja na rynku globalnym – gdzie po kilku latach posuchy liczba IPO systematycznie się zwiększa – tylko utwierdza w przekonaniu, że lepszy czas powinien nadejść również dla giełdy warszawskiej. O sporym prawdopodobieństwie spełnienia się pozytywnego scenariusza świadczy m.in. zauważalny powrót do Polski inwestorów zagranicznych. Odzwierciedleniem tego trendu jest choćby zachowanie złota, który umacnia się od dłuższego czasu wobec głównych walut.

Trendy historyczne wskazują, że rosnące zainteresowanie polskim rynkiem ze strony zagranicznych i polskich funduszy wcześniej czy później pozytywnie wpłynie na rynek IPO. Relatywnie niskie wyceny spółek wciąż pozwalają na znalezienie okazji inwestycyjnych w różnych sektorach, szczególnie nowych technologii. Analitycy liczą na zwiększenie obrotów na warszawskiej giełdzie i ich powrót do poziomów sprzed pandemii Covid-19. W ślad za poprawą sytuacji na „dużym parkiecie”, ożywienie może przyjść także na NewConnect.

Trendy globalne

Jak wynika z raportu „EY Global IPO Trends Q1 2024”, firmy z regionu EMEA (Europa, Bliski Wschód, Indie i Afryka) coraz chętniej decydują się na debiut giełdowy jako sposób pozyskania kapitału na rozwój. Dane obrazują wyraźny wzrost IPO zarówno pod względem liczby, jak i wartości. W pierwszym kwartale 2024 r. w regionie EMEA miało miejsce 116 ofert publicznych o łącznej wartości 9,5 mld dol., co oznacza wzrost o 40 proc. rok do roku pod względem liczby debiutów oraz o 58 proc. rok do roku pod względem wartości transakcji. Entuzjazm wynikający

FOT. ANDRZEJCZAK

Trendy historyczne wskazują, że rosnące zainteresowanie polskim rynkiem ze strony zagranicznych i polskich funduszy wcześniej czy później pozytywnie wpłynie na rynek IPO.

z dyskontowania przez rynki oczekiwanych obniżek stóp procentowych przez banki centralne oraz perspektywa szybkiego zysku niewątpliwie tworzą przyjazny klimat dla giełdowych debiutów.

Wskazane liczby i prognozy to ważny sygnał dla firm poszukujących kapitału. Odyskiwanie przez giełdę opinii atrakcyjnego miejsca lokowania oszczędności jest nadzieją dla rynku IPO. Jednocześnie w czasach dużej niepewności, spowodowanej trudnymi doświadczeniami ostatnich lat – na czele z pandemią i rosyjską agresją na Ukrainę – właściwa ocena ryzyka związane z wejściem na giełdę jest jeszcze trudniejsza niż do tej pory. W takiej sytuacji rośnie rola i znaczenie profesjonalnych i zaufanych partnerów w postaci międzynarodowych firm audytorskich. Posiadają one globalne doświadczenie, wszechstronną wiedzę oraz niezbędne narzędzia i zespoły o szerokich kompetencjach

Nowe wymogi ESG

W kontekście rozwoju rynku kapitałowego istotne jest również podkreślenie rosnącej roli audytorów w zakresie weryfikacji prawidłowego raportowania ESG i wdrażania regulacji unijnych, mających na celu mobilizować biznes do zapobiegania negatywnym zmianom klimatycznym. Spodziewane przyjęcie procedowanej obecnie przez Parlament Europejski unijnej dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDDD – Corporate Sustainability Due Diligence Directive) przyniesie istotne zmiany, jeśli chodzi o wymogi raportowania o aspektach środowiskowych, społecznych i zarządczych. Regulacja, na której ostateczny kształt wciąż czekamy, nałoży na firmy obowiązek sporządzania raportów

zintegrowanych, uwzględniających zarówno informacje finansowe, jak i pozafinansowe. Zwiększy to znaczenie pracy audytorów przy zapewnieniu wiarygodności tych danych. Choć regulacja może zacząć obowiązywać dopiero za kilka lat, spółki już dziś powinny zacząć przygotowywać się do nowych standardów raportowania.

CSDDD to kolejna regulacja skłaniająca biznes do większej aktywności na polu ESG. Przyjęta już dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive) wprowadziła np. nowe wymogi dotyczące raportowania spółek o kwestiach z obszarów E, S oraz G. Dokument ma na celu zwiększenie przejrzystości i wiarygodności informacji dotyczących aspektów środowiskowych, społecznych oraz zarządzania korporacyjnego

przekazywanych przez przedsiębiorstwa. Ma to umożliwić lepszą ocenę ich wpływu na społeczeństwo i środowisko, a tym samym ułatwić podejmowanie bardziej świadomych decyzji inwestycyjnych. Dyrektywa CSRD obowiązuje od stycznia 2023 r. i powinna zostać zaimplementowana do polskiego porządku prawnego, w tym do ustawy o rachunkowości i ustawy o biegłych rewidentach, do 6 lipca 2024 r. Oznacza to spore zmiany. W Polsce około trzech tysięcy spółek będzie miało obowiązek raportowania zgodnie z dyrektywą CSRD. Proces raportowania może być poważnym wyzwaniem dla firm, w tym, największym z pewnością dla organizacji, które do tej pory nie przygotowały sprawozdań z obszarów E, S oraz G. Dokument ma na celu zwiększenie przejrzystości i wiarygodności informacji dotyczących aspektów środowiskowych, społecznych oraz zarządzania korporacyjnego

zintegrowanych, uwzględniających zarówno informacje finansowe, jak i pozafinansowe. Zwiększy to znaczenie pracy audytorów przy zapewnieniu wiarygodności tych danych. Choć regulacja może zacząć obowiązywać dopiero za kilka lat, spółki już dziś powinny zacząć przygotowywać się do nowych standardów raportowania.

Szansa dla gospodarki

Nowe wymogi regulacyjne związane z ESG będą niewątpliwie sporym wyzwaniem dla emitentów. Ich efekty powinny być jednak korzystne dla wszystkich. Samo wejście na giełdę jest zawsze nobilitacją dla spółki. Rośnie jej prestiż, a tym samym choćby zaufanie kontrahentów. Możliwość pozyskania kapitału w ramach IPO jest istotna, ponieważ wciąż mamy do czynienia z relatywnie wysokimi stopami procentowymi. W takiej sytuacji finansowanie rozwoju za pomocą kredytu bankowego czy emisji obligacji jest rozwiązaniem droгим, szczególnie dla młodszych firm.

Warto jednak podkreślić, że również kapitał inwestorów giełdowych nie jest za darmo. Oczekują oni od spółek zarówno stabilnych wyników finansowych, jak i przejrzystości i wiarygodności. Zwiększanie zaufania do firm i gospodarki oraz wspomaganie efektywnej alokacji kapitału – to zadanie dla profesjonalnych firm audytorskich, które dzięki temu także mają swój udział w dążeniu do zrównoważonego rozwoju biznesu. ©

wan zgodnie z nowymi standardami ESRS, wprowadziła również obowiązek atestacji raportu na temat zrównoważonego rozwoju przez audytorów.

Warto pamiętać, że regulacje unijne będą wymagać od przedsiębiorstw przyjęcia i wdrożenia planu transformacji klimatycznej. Firmy, które umiejętnie dostosują się do wprowadzanych regulacji, będą w stanie elastyczniej reagować na procesy decyzyjne zachodzące w sektorze publicznym i z pewnością ułatwią sobie dostęp do finansowania na bardziej korzystnych warunkach aniżeli podmioty o gorszych wskaźnikach ESG. Jest wysoce prawdopodobne, że dobrej jakości raport zgodny z CSRD atestowany przez biegłego rewidenta zredukują konieczność wypełniania przez spółki niezliczonych ankiet dla partnerów biznesowych w łańcuchu dostaw. Najbliższe lata pokażą, czy dla przejrzystości raportujących spółek o dobrych strategiach i wynikach ESG nie pojawi się szersza lista potencjalnych korzyści, takich jak dotacje czy zwolnienia podatkowe dostępne w procesie realizowania strategii ESG.

Walka o talenty

Dotyczy to zarówno osób wchodzących w zawód biegłego rewidenta, jak i doświadczonych członków zespołu, w tym biegłych rewidentów. – Młode osoby najczęściej są zniechęcone długą i dość trudną drogą do zdobycia uprawnień przy jednocześnie niskim wynagrodzeniu, który nie odbiega znacznie od poziomów ustalonych w innych branżach – mówi Roman Serebryński, partner zarządzający UHY ECA. Dodaje, że jednocześnie wiele osób z uprawnieniami obawia się kontroli prowadzonej przez PAN i rezygnuje z wykonywania zawodu na rzecz pracy w tzw. biznesie – jako kontroler finansowy, główny księgowy czy dyrektor finansowy. Tym bardziej jest wysokość wynagrodzeń jest bardzo porównywalna.

– W takiej sytuacji rynek pracy oczekuje wyższej premii za ryzyko pracy w zawodzie biegłego rewidenta, co przekłada się na poziom cen za usługi – podsumowuje Serebryński. Wtóruje mu Lidia Skudławska, partner zarządzający Moore Polska. – W naszym środowisku mówi się o tym głośno, że polityka PANA, która syczy ci się, iż jest instytucją dbającą o bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, doprowadzi do sytuacji, w której bezpieczeństwo to zostanie zagrożone, bo zabraknie biegłych rewidentów chcących wykonywać zawód – mówi Skudławska. Twierdzi, że już dzisiaj widzimy tego skutki. – Czy planowane podwyższenie progów do badania ma doprowadzić do wzrostu bezpieczeństwa gospodarczego? Śmiem wątpić – podsumowuje.

GOSPODARKA

Atrakcyjność pracy w audycie rośnie, jednak wyzwania nie brakuje

Z jednej strony mocno zwiększający się popyt i możliwość świadczenia nowych usług. Z drugiej – braki kadrowe, restrykcyjne regulacje i legislacyjne zawirowania. Jak w 2024 r. poradzi sobie branża?

KATARZYNA KUCHARCZYK

Na brak popytu na swoje usługi biegli rewidentzi narzekać nie mogą. Przychody branży z roku na rok rosną i wszystkie wskaźniki wskazują na to, że w 2024 r. ten trend zostanie utrzymany. Paradoksalnie duży popyt na usługi rodzi też problemy. A największym jest dostęp do zasobów ludzkich.

Wysokie ryzyko zawodowe

Dotyczy to zarówno osób wchodzących w zawód biegłego rewidenta, jak i doświadczonych członków zespołu, w tym biegłych rewidentów.

– Młode osoby najczęściej są zniechęcone długą i dość trudną drogą do zdobycia uprawnień przy jednocześnie niskim wynagrodzeniu, który nie odbiega znacznie od poziomów ustalonych w innych branżach – mówi Roman Serebryński, partner zarządzający UHY ECA. Dodaje, że jednocześnie wiele osób z uprawnieniami obawia się kontroli prowadzonej przez PAN i rezygnuje z wykonywania zawodu na rzecz pracy w tzw. biznesie – jako kontroler finansowy, główny księgowy czy dyrektor finansowy. Tym bardziej jest wysokość wynagrodzeń jest bardzo porównywalna.

– W takiej sytuacji rynek pracy oczekuje wyższej premii za ryzyko pracy w zawodzie biegłego rewidenta, co przekłada się na poziom cen za usługi – podsumowuje Serebryński.

Wtóruje mu Lidia Skudławska, partner zarządzający Moore Polska. – W naszym środowisku mówi się o tym głośno, że polityka PANA, która syczy ci się, iż jest instytucją dbającą o bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, doprowadzi do sytuacji, w której bezpieczeństwo to zostanie zagrożone, bo zabraknie biegłych rewidentów chcących wykonywać zawód – mówi Skudławska. Twierdzi, że już dzisiaj widzimy tego skutki. – Czy planowane podwyższenie progów do badania ma doprowadzić do wzrostu bezpieczeństwa gospodarczego? Śmiem wątpić – podsumowuje.

Globalne ożywienie

Firmy audytorskie – szczególnie te największe – gros przychodów osiągają z innych usług niż badanie sprawozdań finansowych. Wyszczególnione zespoły doradczą m.in. w kwestiach podatkowych, prawnych czy dotyczących fuzji i przejęć.

W ostatnich kwartałach rynek takich transakcji nieco spowolnił, co było efektem zawirowań makroekonomicznych i restrykcyjnej polityki pieniężnej światowych banków centralnych. Teraz sytuacja się zmienia, inflacja spada, a PKB nabiera tempa.

W tym trudnym otoczeniu rynkowym audytorzy badają sprawozdania firm. PANA wypunktowała zagadnienia, na

Choć inflacja wyhamowała, to rok 2024 dla przedsiębiorców nie będzie łatwy. Po dwóch latach stopniowego zwiększania się liczby niewypłacalności dynamika w tym roku jeszcze wzrośnie.

oza osób, dla których kwestie społeczne czy środowiskowe stanowią ważny temat.

– Zawód biegłego rewidenta nabierze nowego znaczenia – mówi Aleksandra Sysiak, menedżer ds. audytu w RSM.

Także rozwój sztucznej inteligencji powoduje, że zawód audytora staje się jeszcze atrakcyjniejszy dla osób rozpoczynających karierę w celu uzyskania uprawnień biegłego rewidenta. Czas potrzebny na wykonywanie dużej ilości powtarzalnych czynności zostanie skrócony do minimum, natomiast audytorzy będą mogli skoncentrować się na analizie i testowaniu transakcji, które narzędzia AI wskażą jako transakcje wysokiego ryzyka.

W efekcie stereotypowy wizerunek biegłego rewidenta, który żmudnie analizuje potężne zasoby dokumentacji, odchodzi do lamusa. Zwrot w kierunku ESG i nowych technologii to nie chwilowa moda. Można więc liczyć na długofalowy wpływ tych zjawisk na kształtowanie rynku pracy.

Audyt w 2024 r.

Tymczasem trwa sezon publikacji raportów za 2023 r. Był to okres pełen wyzwań. Polska znalazła się w gronie 26 krajów, które odnotowały dwucyfrowy wzrost niewypłacalności przedsiębiorstw. Choć inflacja wyhamowała, to rok 2024 też nie będzie łatwy. Po dwóch latach stopniowego zwiększania się liczby niewypłacalności w 2022 r. (+1 proc.) i 2023 r. (+7 proc.) dynamika w tym roku przyspieszy jeszcze mocniej (+9 proc.) przed ustabilizowaniem się w 2025 r. – prognozuje Allianz Trade.

Zdaniem ekspertów w 2024 r. pomimo lepszych perspektyw wzrost gospodarczy pozostanie poniżej trendu sprzed pandemii. W Polsce jak dotychczas niewypłacalne są głównie firmy najmniejsze, a podstawową przyczyną ich problemów nie są opóźnienia należności (one są zazwyczaj efektem wtórnym), tylko niska rentowność.

W tym trudnym otoczeniu rynkowym audytorzy badają sprawozdania firm. PANA wypunktowała zagadnienia, na

które rewidentzi powinni zwrócić szczególną uwagę. Oprócz standardowych czynników ryzyka o charakterze ekonomicznym pojawia się watek wojny w Ukrainie. Sankcje wdrożone przez UE skutkowały wpisaniem niektórych podmiotów na listy sankcyjne. Z kolei obrotowe powodują konieczność ciągłej weryfikacji listy kontrahentów oraz źródeł pochodzenia kupowanych towarów. Dla rewidentów oznacza to również konieczność sprawdzania, czy badane podmioty nie naruszają przepisów. Sankcje mają też bezpośrednie przełożenie na branżę audytorską. Od 4 czerwca 2022 r. obowiązuje zakaz świadczenia usług audytorskich i księgowych dla podmiotów z Federacji Rosyjskiej. Firmy powinny zatem szczegółowo weryfikować warunki każdego zlecenia.

Kolejnym elementem, na który biegli muszą zwracać baczną uwagę, jest ryzyko prania pieniędzy. Do tego dochodzi rosnące zagrożenie ze strony cyberprzestępców. Firmy audytorskie powinny wziąć pod lupę prawidłowość działania procesów IT w badanych podmiotach. ©

REKLAMA

tgs 4AUDYT

Budujemy zaufanie w audycie

tgs POLAND

Audyt finansowy

Doradztwo podatkowe i rachunkowe

Doradztwo gospodarcze

Wsparcie nadzoru właścicielskiego

4audyt.pl

POZNAŃ · WARSZAWA · WROCLAW · KATOWICE · GDAŃSK

We are part of TGS, a multidisciplinary global business network of independent firms providing accounting, audit, tax, business advisory and commercial legal services.

Odbierz dostęp do wersji elektronicznej prenumeraty

→ CZYTAJ TREŚCI PUBLIKOWANE WYŁĄCZNIE NA PARKIET.COM

zarejestruj prenumeratę → prenumerata.parkiet.com

SAMORZĄD ZAWODOWY

Będziemy walczyć o godność naszego zawodu

Burzenie zaufania do nas jako profesji to bardzo niebezpieczne zjawisko – mówi **Kamil Jesionowski**, prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

KATARZYNA KUCHARCZYK

Jakie są pańskie priorytety w zarządzaniu Polską Izbą Biegłych Rewidentów?

Priorytety z perspektywy samorządu są dwa: odbudowanie zniszczonej w ostatnich latach samorządności oraz godności naszego zawodu. Konstytucja wyraźnie wskazuje, że samorząd powinien sprawować szeroką pieczęć nad profesją. Również regulacje UE nie narzucają tak szeroko ustanowionego nadzoru publicznego, jaki mamy w Polsce. Uważam, że wielkim dorobkiem polskiej demokracji są zawody zaufania publicznego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wprost podkreślano, że wśród szczegółowych zadań składających się na pieczęć samorządów nad należytych wykonywaniem zawodów zaufania publicznego jest sprawowanie orzecznictwa dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności osób wykonujących te zawody za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godności zawodu bądź za naruszenie obowiązków zawodowych. Burzenie zaufania do nas jako profesji to bardzo niebezpieczne zjawisko. Nasza rola rośnie i będzie rosła wraz z ocenkami otoczenia wobec przedsiębiorców. Tymczasem poczucie godności w naszym zawodzie dramatycznie spadło, powodując z jednej strony mniejszą liczbę kandydatów do zawodu, z drugiej brak chęci wykonywania tej pracy przez osoby posiadające tytuł biegłego rewidenta.

Czy rynek utracił zaufanie do biegłych rewidentów?

Na szczęście nie. Wierzę, że proces podważania zaufa-

nia do audytorów udało się zatrzymać – pomimo tego, jak często wymieniano nazwę „GetBack”, starając się przy tym nas oczernić i jednocześnie odsuwać uwagę od instytucji państwa, które ewidentnie w tej sprawie zawiodły. Każdego roku badamy przeszło 40 tys. sprawozdań finansowych. W ostatnich latach nie było problemów z wykonywaniem badań przez biegłych. Ale fakt, że ktoś dobrze wykonuje pracę, nie jest z reguły zauważany.

Charakterystyczna była także reakcja otoczenia gospodarczego na pomysł – z lipca ubiegłego roku – stworzenia centralnego rejestru akt badań. To była zła, niebezpieczna koncepcja, pokazująca brak wyobraźni jej autorów. Zareagował jednak rynek: niemalże wszystkie organizacje przedsiębiorców i samorządy zawodów zaufania publicznego. Biegłych rewidentów jest raptem niecałe 5 tys., ale firmy doskonale rozumieją, jak ważna jest nasza rola, jak odpowiedzialna jest nasza praca i jakie poufne informacje nam powierzają.

Teraz na szczęście z Ministerstwa Finansów oraz Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego płyną pozytywne sygnały i choć pozostajemy w relacji nadzorca–nadzorowany, to łączy nas wspólny cel zwiększania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego poprzez dbałość o wysoką jakość usług.

Liczba biegłych rewidentów spada. Dlaczego?

Mało optymistyczne wnioski płyną z rozmów z młodymi ludźmi, którzy rozważają karierę w tym zawodzie, a także z osobami, które tytuł biegłego rewidenta posiadają,

ale zawodu nie wykonują. Zawód został przeregulowany. W trakcie kontroli, zwłaszcza w mniejszych firmach, skupiono się na błędach o charakterze formalnym. Czy przez lata jego funkcjonowania wykryto jakiekolwiek zagrożenie systemowe? Takich danych nie widzimy, natomiast wielu rewidentów zwątpiło w poczucie swojej misji.

Co powinno się zmienić?

Drogą do stałej poprawy jakości – co widzimy choćby w krajach Europy Zachodniej – nie jest nadmierne karanie biegłych rewidentów, ale wspieranie ich oraz, owszem, surowe karanie, ale tych przestępstw, które wpływają na wynik badania. Karalność nie powinna dotyczyć często dyskusyjnych uchybień formalnych, które mogłyby kończyć się zaleceniami, a następnie sprawdzeniem ich wykonania. W efekcie Polska wyprzedza o około 60 proc. drugie w rankingu Węgry i przoduje w statystyce karalności biegłych rewidentów. Dlatego tak wiele osób po prostu porzuciło zawód, bo zaczął się on wiązać ze zbyt wysokim ryzykiem, którego źródłem stały się przepisy, regulacje, nadzór. W tych warunkach biegli rewidenty zostają dyrektorami finansowymi, audytorami wewnętrznymi lub wykonują doradztwo podatkowe. To się musi zmienić, bo biegłych jest po prostu za mało na potrzeby rynku – zawód wykonuje 2600 osób.

Co samorząd może zrobić, aby zachęcić do wykonywania zawodu?

Trend spadkowy związany jest także ze zmianami w potrzebach pokoleń, które wchodzi obecnie na rynek pracy.

FOT. MAT. PRASOWE

Jaka jest sytuacja finansowa firm audytorskich?

Nieco się polepsza, następuje wzrost wynagrodzenia za badanie, ale to nadal nie kompensuje rosnących kosztów zatrudnienia, korzystania z ekspertów zewnętrznych czy konieczności wdrażania i unowocześniania systemów IT, jak również systemów kontroli jakości w firmach audytorskich. To sprawia, że procesy konsolidacji branży będą postępować, bo prowadzenie działalności samodzielnie jest coraz trudniejsze.

Czy na horyzoncie są jakieś istotne zmiany legislacyjne w obszarze finansów?

Ministerstwo Finansów prowadzi prace, które w perspektywie dwóch–trzech lat powinny prowadzić do gruntownej modernizacji ustawy o rachunkowości. Będzie to duża zmiana, głównie polegająca na dostosowaniu rachunkowości do wyzwania świata cyfrowego. Nadchodzi także poważna zmiana w postaci KSeF.

Sami będziemy też występować z inicjatywą legislacyjną w zakresie ustawy o biegłych rewidentach.

O jakie kwestie chodzi?

Przede wszystkim o rolę samorządu w procesie nadzoru, a także o kwestie merytoryczne związane z wykonywaniem zawodu. Jedną z podstawowych zmian w ustawie o biegłych rewidentach jest przywrócenie pięcioletniego okresu przechowywania akt badania przez firmy audytorskie i okresów przedawnienia postępowań wobec biegłych i firm audytorskich. Nie widzimy uzasadnienia dla utrzymania obowiązującego od 2021 r. ośmioletniego okresu, który został wprowadzony z pominięciem jakichkolwiek konsultacji publicznych.

Na koniec proszę jeszcze powiedzieć, jak branża i samorządowi układa się współpraca z PANA?

Jesteśmy w stałym, roboczym kontakcie. Obecnie standardy zawodowe to główny obszar współdziałania samorządu i branży z PANA. W ostatnich latach ta współpraca nie układała się dobrze, zwłaszcza z uwagi na dodatkowe wymogi wprowadzane do standardów przez PANA. To spowodowało, że standardy wykonywania zawodu w Polsce są bardziej restrykcyjne od międzynarodowych. Odbyliśmy kilka spotkań z nowym kierownictwem, widzimy nie tylko otwartość na dialog, ale też gotowość do merytorycznej rozmowy. ©

REKLAMA

958110/A/GRABM

Możliwości do kwadratu

Wybierz swoją ścieżkę rozwoju, realizuj projekty o dużej skali i zyskaj zawodowe specjalizacje.

Więcej na [kariera.pwc.pl](https://www.kariera.pwc.pl)

Join our community of solvers.

Paulina, pracowniczka PwC